

KOJSKO v Brdih
~~KOJSKO~~ -grad

1.

V gradu je zbirka starih p dob na platno slikanih. Med njimi portreti vseh jezuitski generali.

Tu je bil rojen zgodovinar Rudolf Coronini.

Slov. prijatelj, IV, 1.1855, str. 342.

Ikonografija gotskega oltarja. Na predeli mnogofiguralni prizor Simon pomaga Jezusu nesti križ, v vratih levo Mati z Magdaleno in "anezom.

Odprti trikotnik. V sredi mnogofiguralno križanje, skoraj polno figur in žalujoci angelji. Kr. kropus nov, mesto izpuljenega, v fotografiji ohranjenega starega. Levi angel ob Jezusu raezn glave nov(stara fotografija!) Na krilih reliefno 4 prozor Najdenja sv. Kirža.

Na atiki v sredi od smrti vstali Odrešenik, levo sv. Urh, desno sv. Mar. Magdalena.

Zaprta krila. Na hrbtu premikajočih se kril po 4 apostoli v 2 vrstah v reliefu. Na zadnjih krilih po 2 apostolax v 2 vrstah. Spodnja 2 zgubljena. Ob strani teh kril polnoplastičen zelo lepo v kretnji in izrazi levo sv. Jurij, ki prebada zmaja, desno sv. Florijan.

Na 2 dodatnih krilih, na levo zgoraj Oljsak gora, spodaj Bičanje. Na desni zgoraj Pilat si umiva roke, spodaj Jezus pade pod križem in Simon.

Ali so v oblikah zelo ploskoviti in pusti apostoli istega dela, kot odprto lice. Ali se ne uveljavlja že stil paralelnih gub in renes. približajoče se umirjenje.

Stele, CXIII, 11.10.1948, str. 76 - 76.

Sklepniki na oboku so po večini odbiti.

Str. oltarja sta dobra zlata oltarja., epistolski z letnico 1700, evang. z l. 1699. Za naše recimo kojske razmere že zastarelo.

Križani na got. vel.oltarju je novo delo, ker je med prvo vojno, ko so Italjan oltar evakuirali stari izginil. Novega je po fotografiji naredil Stufflesser na Tirolskem.

Oltar na pravokotni omarasti predeli iste širine kakor srednja omara, pod stranskima obnovljene konzol.

Omara ima trdna krila, ima na straneh 1/4 krožno posnet ogel, v njem pa na vsaki strani stebriček v podobi okleščenega drevesa in po ena v ogel postavljena figura, na levi sv. Jurij, na desni sv. Florijan, obe svedrasti, živahni in lepotni. Na str. krila, ki imata vsako po dve polji, kjer je v zgornjih ohran=

jena po ena figura apostola v zelo plošnatem reljefu, se odpirata krili, ki zapirata glavno omarico. Vsaka je deljena vodoravno na dve polji, v vsakem po 2 apostola, 2 na str. sta zgubljeni.

Odprti oltar kaže v predeli reljefno skupino Kristusa, ki nosi ob veliki množici spremstva križ, na levi prihaja Marija oprta na Janeza iz nekega portala, na desni ena ali več figur manjka. Simon mu pomaga.

V glavni dolbini je mnogofiguralno križanje. Zgoraj trije žalujoči angeli, eden s kelihom krvi. Spodaj levo in desno po ena gosta skupina oboroženih ljudi in drugih, levo skupina z onesveščeno Marijo.

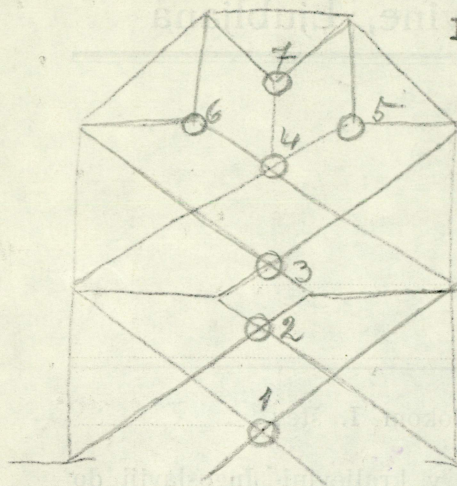
Levo med rugimi dve, ki kažeta na Križanega.

Na krilih po dve tabli v reljefu. Leva zgoraj Heleni na dvoru poročajo o najdbi križa. Spodaj ugotovitev pravega križa s čudežem z mrličem, v ozadju procesija ki prenaša križ.

Na desnem krilu kopanje križa na mestu, kjer prikazuje prostor prednji od odposlancev. Spodaj Konstantin prenaša križ skozi Jeruzalemska vrata. Na vrhu nekdanje v gesprenge, po povrnitvi brez, sv. Urh levo, desno M. Magdalena.

Levo in desno je še po eno krilo, ki je po velikosti neustrezno oltarju samemu. Na vsakem po dva reljefna prizora. Na levi zgoraj Oljska gora, spodaj bičanje. Na desnem zgoraj Jezus pred Pilatom, spodaj Jezus pade pod križem in Simon mu pomaga. Ta ponovitev prizora s predela kaže, da gre za dele drugega oltarja. Tudi rezarija je druga. V času pa ne bo veliko razlike. Čas ok. 1500. Str. neustrezajoči krili utegneta biti nekoliko starejši.

Stele, CXXII, 15.9.1948, str. 15-17.

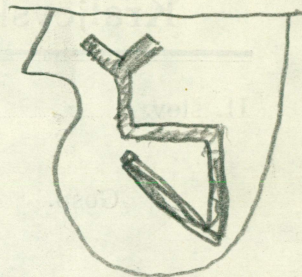
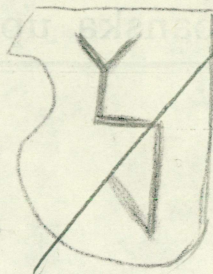
1,2,3,4, veliki
gladki okrogli
sklepniki

5. ščitek z mojstrs-
kim znakom.

7,6, ščitek, okrogel
pokrit z grbastim
listjem.

Obok sloni v ktoi ob slavaloku na geometričnih kon-
zolah, sicer pa na poligonalnih služnikih s kapiteli
ovitimi z grbastim listovjem.

Oltar: 2 delen kompletan oltar. Na predeli z reljef

no mnogofiguralno skupino Kristusa, ki nosi križ in

srečanje z Marijo. Široko razvita kompozicija kakor v Tolminu.

Na tem pitva ^{ovara} z mnogofiguralno peš skupino križanja. Figura križanega uteg-
ne biti poznejša(?)

Na krilih, ki so ločno šilasto završena 4 prizori. -evo zgoraj reljef, v pos-
lopju sedeča sv. Helena s spremstvom sprejema neko poslanstvo. Spodaj: v po-
krajini, kjer je v ozadju procesija s križem, v ospredju ko pred Heleno ugotā
vljajo pravilnosti enega izmed 3 križev. Desno zgoraj: Helena v pokrajini,
kjer kopljejo za križem na sporočenem mestu. Desno spodaj: Konstantin prenaša
skozi mestna vrata križ. Na zunanjsčini kril 12 apostolov v zelo ploščnatem
reljefu, mnogi so že uničeni.

Na straneh zaprtega oltarja sta na okleščeno debilastih konzolah zelo gracioz-
na sv. Florijan in sv. Jurij.

Vrh oltarja verjetno nekđaj fiale in drugo, je uničen. Gori stoje 3 figure,
verjetno od tu: po smrti vstali Odrešenik, sv. Urh, sv. Magdalena. -evo in
desno od oltarja je po eno ~~xxx~~ krilo nekega drugega oltarja z reljefi. Levo
zgoraj Oljska gora, spodaj Bičanje, desno zgoraj Pilat si umiva roke, spodaj
Jezus pade pod križem. Stil teh slik se zdi nekoliko starejši od onega olta-
ja, ki ima mnogo kasovnim značilnosti, n.pr. Kuhmauler, modna renes. obleka

in frizure ter brade nekaterih figur, značilno za poznogotski manierizem. Čas postanka nekako po 1500, starejše table mogoče tu okrog. Prez iterij je bil poslikan. Ohranila se je slika ija na oboku iz verjetno 17. stol. Bog oče, sv. Duh, glorijski angelov, angeli z orodji trpljenja, razdljeni po vseh loškah oboka, rebra so marmorirana. Slavolok ustreza širokim slavolokom, ki smo jih drugod srečali, s kapitelom. Zunaj "podzidek" ohranjen podstrešni venec, "šiti" ogli iz apnenca. 3 zazidanih oken.

Stele, CXXIV, 9.10.1947, str. 58-60,

Korrespondent Drexler berichtet, dass der in der Kirche befindliche Hauptaltar (Fig. 191) ein wohlerhaltener Flügelaltar aus der Zeit um 1500, mit der plastischen Kreuzigungsgruppe im Schrein, durch einen grellen Farbenanstrich entstellt wurde. Die Z.K. nimmt eine Wiederherstellung der alten Fassung in Aussicht.

Slika: Fig. 191: krilni oltar.

MDZK: St. III. F. 10, 1. 1911, Tätigkeitsberichte.

Der nächst der Kirche stehende mittelaltetliche Turm wurde restaurierungsbedürftig gefunden. Es ist der letzte Rest im Küstenlande einer seltenen Fortification eines Kirchenplatzes und deswegen erhaltungswürdig. Die Restaurierung wurde für 1915 mit Hilfe einer Staatssubvention in Aussicht genommen.

MDZK: St. III. F. 13, 1914, str. 64: Tätigkeitsbericht.

Cerkvica ima v gl. oltarju lepo sliko, ki jo je dal l. 1855 tedanji vikar kojski litografirati. Cerkvica s pokopališčem je bila nekoč gradišče, ~~ki je~~ iz časov bojev med Avstrijci in Benečani. Sedaj stojita dva stolpa. Ostalo zidovje je razpadlo.

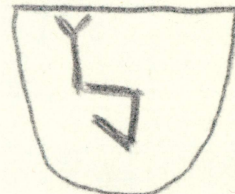
Slov. prijatelj, IV, 1855, str. 342.

2 zlata oltarja, severni 1698, južni 1700. Vprašanje je če so letnice res letnice nastanka. Dobra stara polihromacija. Po hrustančevju kril, stebrih itd. bi sodal, da sta iz srede 17. stol. Vrh atike pri obeh odpadel.

Desno pod stropom v kotu na slavaloku je videti obrobni pas, rudeč-bel zobčasti niz, ki dokazuje, da je bil vsaj slavalok vsaj že v 15. stol. poslikan. Drugod ni mogoče nič sledov.

Na oboku prezbiterija je kamnoseško mojstrsko znamenje na ščitku Štirje temenski sklepniki so okrogli gladki.

Na zaključku oboka so trije veliki, sev. in vzh. pokrita z arkaadnimi listi, južni pa mojstrski.

Kapiteli služnikov so bogati, pokriti z Buckellaubom.

Krilni vel. oltar sestoji iz osrednjega trikrilnika, ki kaže pri zaprtih krilih reljefa 12 apostolov. Na vrhu vstalega "veličarja, levo od njega svetega škofa, desno svetnico z avbo. Na predeli je Jezus noseč križ s Simonom, MB z ženami in množico vojakov. Kot stražarja sta ob straneh pri zaprtih krilih elegantna vojščaka Jurij in Florijan.

Levo in desno od trikrilnika je še po eno dvodelno krilo z reljefi s prizori Kristusove muke; oljska gora, Bičanje, Jezus pade pod križem, Simon in Jezus pred Pilatom.

Ti reljefi so druge roke kakor srednji trikrilnik.

2 od apostolov na krilih sta okrnjena, dveh sploh manjka.

Škofna atiki ima ribo (Urh) svetnica ima v levi pokončno posodo (za mazilo

v desni nekako skledico ali pokrov.

Srednji krilnik je po mojem starejši od str.kril.Tu izrazito modni razrezani rokavi pri Pilatu, rablju v reljefu Jezus pada. ⁴eh momentov v trikrilniku ni.Apostoli so skromnejše delo, vsaj ne od glavnega mojstra.

Strop v ladji lesen pristrešen oblike kakor na Muljavi.

V srednji dolbini trikotnika je množica skupisnkega Križanja.⁴rižani je nov nadomestek starega, ki se je zgubil menda v Italiji v prvi svet.vojni.

Na krilih 4 prizori najdbe sv.križa:

1. sedeča Helena posluša poročilo

2.čudež z zdravljenjem bolnika z dotikom pravega križa v ozadju procesija s križem.

3.dokopavanje križa

4.Konštantin nosi križ v Jeruzalem

Velika razlika med mojstrom srednjega oltarja in dodanimi krili je posebno arhitektura v prizorih.Na novejših krilih je zelo shematična, na starejših zelo skrbno izdelana.V sistemu gubanja pa ni bistvenih razlik.

Slikarija na oboku je iz 17.stol. Na temenu Bog oče, golobček, krilate glavice. V kapah pa angeli z orodji mučenja Jezusa.⁴ebra so marmorirana. Slikarija dokaj kvalitetna.

Stele, XXIA, 17.4.1963, str.14-15'

Prezbiterij ima obok enake mreže kakor Kojso. Sloni na poligonalnih služnikih z bogatimi Buckenlaub kapiteli. Glavni sklepniki so veliki okrogli gladki. Trije stranski vzhodni so dva listnata, jugovzh. pa ščitek z mojstrskim znakom.

Obok je 17.stol. poslikan. Bog oče do pasu obdan od angelov z orodji trpljenja Jezusovega. Dva bogata zlata stranska oltarja, verjetno iste delavnice, sev.1698, desni 1700. V vsakem sami kipi. V sev. Gnadelstuhl.

Strop je nov lesen dvignjen stebrasto v ostrešje kot prvotni na Muljavi. Na desni strani v kotu se vidi del zobčastega gotskega pasu, ki ga je prvotno spremljal.

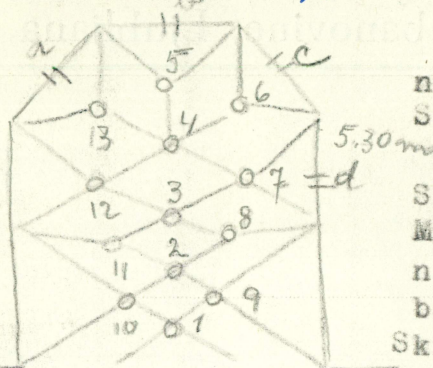
Na slavaloku se kažeta dva angela iz 17.stol.

Valiteta razmeroma dobra

Ikonografsko obok zanimiv, ker se v Kristusovem ciklu mesto Krista pojavlja Bog oče z zemeljsko oblo.

3 zazidanih oken v sklepnih stenah.

Stele, XXVIA, 21.9.1959, 29-29

Stara cerkev, prezbitერი, v smeri pravokotno na sedanji prezbitერი, služi sedaj za zakristijo Slavolok zazidan. Prednji del zakristije je del nekdanje ladje.

Slavolok do skrajnosti odprt.

Mrežasto rebrasti obok počiva na poligonalnih služnikih (5/8) ima jezikasto listnate kapitule in žlebasto profilirana rebea s trapezastim koncem.

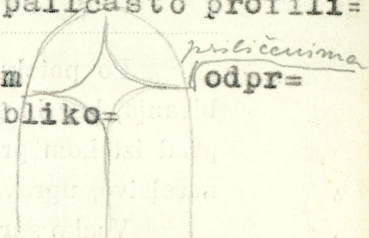
Sklepniki: 1.10.9.7.12.3.13.5.6. - rozete. Temenski sta večji. 2. gladek velik okrogel, sedaj poslikan. 4. brez ozadja, relief frontalne M.B. do pasu z detetom v naročju. Ob slavoloku sta mesto služnikov stožasti konzoli.

Služniki imajo poligonalne noge paličasto profiliranim vrhom.

Okna: a. dvodelno z ribjim mehurjem, nad oknom stinama, ki se stikata nad ločno oblikovanim kvadrom.

b. znotraj se nič ne vidi

c. štirilist nad dvodelnim delom.

V juž. steni je vsločena šilasta odprtina - niša s kamnito palico za posodje itd.

Gotski stenski tabernakelj je vzidan v novi cerkvi za vel. oltar.

Okno d. je okroglo šestlist kombiniran okrog središča.

Zidava je iz tesanih velikih enakomernih klad, spodaj podzidek, enostavno pristrešen, podstrešni venec pa bogato profiliran s palico in žlebom.

V hrbtu v vel. oltarju je vzidan beneško - gotsko - renes. stenski tabernakelj.

Na le vem stebru podboju napis v lat. kapiteli Tempore .de .ani. Nicolao e .Vrbano sacer. podesta. Yarney s Nivyz. cameři. Lavrente Xrin. vrhano. gotn. Emoo yvrse. 1492.

Dolbina ima znotraj posnetek gotskega oboka z rozetnim sklepnikom, stoji na renes. profilirani polici, ob straneh po en 1/4 steber z gotskim akantovim kapitlom. Nad tem beneško gotska fiala s plezalkami in križno rožo.

Odprtino zaključuje v steno zarezan beneški Kielbogen, kote zapolnjujeta angelški glavici krilati. Na vrhu vodoraven venec s preklado nad bisernim nizom renesančno valovito profilirana krilna plošča pokrita s antičnimi listi.

Krasen primer beneške se z gotiko mešane renesanse.

Stari prezbiterij je renes. poslikan. Slikarija je izvršena na nakljuvan omet, kjer pa ni sledov starejših slik.

Na oboku so na zaključnih poljih goste vejice. Obe polji ob sklepniku z Marijo imata renes. vazi s cveticami.

Na temenu ob križ Mariji Bog oče v oblakih. Na sev. stranskih skoraj vse uničeno, z izjemo osrednjega dela, kjer se vidi par dreves. Na jugu je nad okroglim oknom dva angela s cveticami, ob slavoloku angelis košarami cvetja. V temenu bližje pasu pa se razloči Abrahamova daritev in Jakobova lestev.

Na juž. steni ob slavoloku v obširni arhitekturni okolici Rojstvo Marije, nad tem nerazločno.

Na sev. steni je ob slavoloku v obširni pokrajini M. oznanenje. Na sosednjem polju nerazločen močno poškodovan prizor.

V tem prostoru se nahaja lesen neustrezen poslikan kip M.B. ca 90 cm.

Nizek podstavek, enostaven gotski sedež z blazino. Frontalno sedeča M.B. z detom. Dete stoji spredaj, držeč draperijo z bogatimi gubami mehkega sloga.

Marija ga opira z levo ob boku. Dete z desno prijemlje jabolko (kroglo), ki ga Marija drži z desno. Gornje telo Marije ima zelo toga držo. Plašč je pod vratom spet s kvadratično zaponko. Glava je odlomljena, po nekem dostojanstvu podobna Jezusovi. Plašč je zložen na kolenih in tvori pred nogami bogate gube mehkega sloga. Posebno je bogat nabor ob desni nogi.

Konci obleke se pri tleh značilno mehko zvijejo, ne še lomijo. Ozadje je izdolbeno. l. pol. 15. stol. če ne še pred 1430.

Več poškodb.

Križanje sev. in italj. dostojanstvenega tipa. Oprsje Marije od vratu doli do pasu porezano.

Obe roki Marije sta bili odlomljeni, a sta pritrjeni s platnom. Prav tako desna Jezusova.

Tudi lasje glave porezani.

V gubah plašča se ponekod vidi kjer je osnova odpadla platno, na katerega je osnova narejena.

Prezbiterij nove cerkve in ozadja str. oltarjev je deloma z rokokojskimi motivi poslikal Jurij Tavčar. Na is na notranjščini slavaloka Geo Taučer pinxit A.1869. Mai Par: Michaelae Korsic.

Na oboku je naslikan dober pogled na Kojsko, sv. Križ in okolica.

4 dobre beneške slike iz 17.stol. iz nekdanje grajske kapele, vise v ladji : sv. Evfemij, Snemanje s križa, sv. Janez Krst., sv. Lucija, sv. Antonom Pad. sv. Rokom in še eno svetnico.

Deloma preslikano. Domnevajo na Paola Veronese, toda izključeno.

Stele, CXXII, 15.9.1948, str.12 -15.

Sl.pl.o. šir.163 cm, viš 310. Zgoraj polkrožno završena. Stopnice, zaokroženo arhitekturno ozadje. Vrh stopnic v sredi sedi pol leži bogato oblečena, dekoltirana žena krono na glavi, ki jo od zad opira druga žena, levo od nje nje pa se pojavlja starec, ki drži v desni svitek in ji nekaj govori. V ospredju v levem kotu s hrbta klečeč bradač z nimbo in škofovo palico, roki sklenjeni v molitvi, pred njim dve ovci in kozel. Desno v kotu na enem kolenu klečeča žena, ki joče kslonjena. Levo, desno se prikazujejo skupine, levo črnc in hudo gledajoč razkuštran človek pred njima pes, desno spod črnc, za njim konjenik s čelado, v sredi dva človeka s turbani, med njimi pa s hrbta viden gol rabelj z mečem v desni, ki se začudeno ozira navzgor, tam se prikazuje angel s palmo in manjši z vencem. Za njima se švigajo strele proti črncu, ki sedi na baročnem tronu in z levo ukazuje. Zgodba nejasna. Ohranitev v glavnem dobra, majše preslikave.

V hrbtišču vel.oltarja je vzdana kustodija v renesančno gotskem slogu.

Na levem stebri podporniku notrajnjega loka je vklesan napis v lat. majuskuli, pisan od spodaj navzgor in od leve proti desni 5 ~~vrst~~ vrst(tri na stebri)

Tempor. degani. nicolao/
e vrbano... Sacer⁽ⁱ⁾ .podesta. Yarney. Sinvyz. Cameri.

Lavre/

42
nex(*y*)vin. Vrbano

gotni(parej odbito)

Yurse. 1492

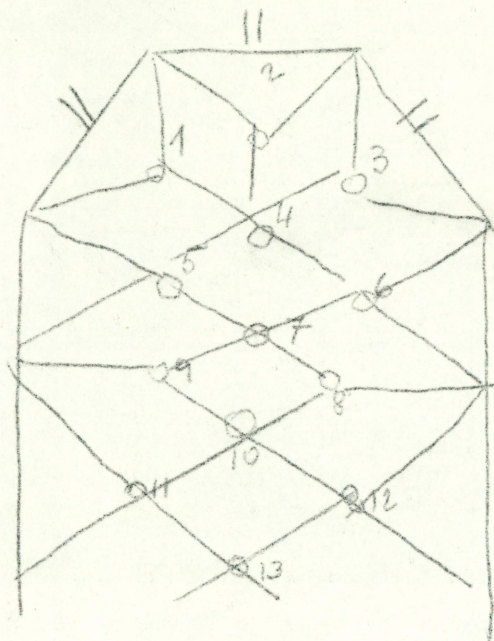
Višina črk 2.2cm (ista višina vrst)

Dolžina vrst 43 cm

Zadnja vrsta višina črk 1.6cm, dolžina zanje vrste 18.7cm. Poškodba pri letnici št. 4 spodaj, vendar štev. še jasna.

Zelo gost kraški apnenec.

Stele, XXIA, 1964, str. 85-85'

Glavni sklepniki: 13, 7 velike rozete

10 okrogel gladek

4 MB z detetom na levi

1, 2, 3, 6, 12, 11, 5 rozete

8, 9 ščitka

troje oken

Na služnikih 3/8 poligonalne oblike

3listni kapiteli

Slavolok 3osminski z listnimi kapiteli.

Prednja rebra ob slavoloku slone na konzolah

Na juž.steni sumarno oblikovana glava.

V juž.steni gotska niža (usločeni lok) za posode.

Rebra spodrezano profilirana. Okna sedaj zazidana. Stene poslikane primitivno baročno. Po arhitekturnih detajlih sodeč kasno 18. stol. Dobro razločno na stenah M. Oznanenje. Na sev. na prostem pred obsežnim ozadjem (pokrajina) M. kleči desno pri baročnem pultu, za njo stol in košara, od leve prihaja hiteč angel. V ozadju slika poslopja, angelske krilate glavice letijo po zarku.

Na juž. Rojstvo, z arkadami zvezana poslopja, pred njimi in levo baldahimska postelja z ležečo materjo. V sredi služkinja, ki nosi otroka, od desne

prihaja Jožef in steguje roke. Vmes klečeča žena pred odprto hišo- verjetno tempelj. Drugo nerazločno, se močno lušči. Pod tem nakljuvan omet, brez sledov barve.

Na oboku nad oltarejm so cvetne veje, sonce in luna. Bog oče s kroglo, 2 baročni vazi.

V nadstenskih kapa angeli. Razloči se tudi Jakobova lestev, arhitektura 2.p.15 stol.

Prezbiterij poslikal dokaj simpatično, signiran Del Neri 1906

Zelo bogat marmornat dobro komponiran vel. otar s kipoma Petra in Pavla ob straneh, intarzirana menza. Fin barvast ne bujen barok. Na vrhu skupina kamnjanja sv. Stefana. Dobra slika M. vnebovzetja.

V ladji vise 4 slike pl.o. v okvirih iz okr. 1800. Dobro nekoliko zanemarljeno snemanje s križa, z odlično kompozicijo snemanja, levo Marija in Janez.

Sedeča nedoločna uničena med večjo skupino, spred s hrbta viden klečeč svetnik in jokajoča klečeča s hrbta vidna žena. Angel ji prinaša venec. Zamorski kralj levo steguje ukazujoče roko. Sv. Janez Krst. obdan od rabljev, spredaj sedeča začudena žena z detetom, na vrhu angel. Sprednji rabelj kleči s hrbta viden.

S kupina 44 svetnikov, romar sv. Jakob sedeč, spredaj ob njem pes, sv. Anton Pad., sv. Lucija, ki prejema palmo, še druga naznačena devica. Angel daje Luciji palmo. Nad vsem sv. Trojica.

Vse slike poznobeneške in dokaj kvalitetne.

Na juž. steni se prikazuje sled slikarij s klasicistično vazo

Na hrbtu oltarja vzdana niša, verjetno stenski tabernakelj z beneško gotskim lokom. Na stebrih s fialami, dve križati glavici, renesančni listnato profilirana polica, spodaj renesančno.

Na levem stebri napis: Nicolao e Urbano sacerdoti podesta Yorney S Niviz Cameri. Lavre Nexrin Urbano Gotni(e...) odbito Yurse 1492

Ostanki barve.

Notri križani ~~km~~ obok s sklepnikom.

Stele, X VIA, 21.9.1959, 26°-28°